

Збірник «Навчальні програми з позашкільної освіти.
(Загальна редакція Биковські О.В., Савенко Н.І.)

«ЛОГІЧНИЙ КАЛЕЙДОСКОП»

Початковий рівень

*(«Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти
Науково-методичною комісією з позашкільної освіти
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України»,
протокол від 12.02.2020 № 1)*

Автор: М. Ю. Молчанова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У добу становлення нових соціально-економічних основ розвитку країни актуальним є завдання сформувати у дітей молодшого віку активну життєву позицію, розвивати організаторські вміння та навички, лідерські якості, а також комунікативні вміння і навички без яких неможливе успішне майбутнє.

Теперішній час вимагає значно більше, ніж просто отримати освіту. Потрібно володіти певними навичками і вміннями, бути здібним до навчання впродовж всього життя, розвиватись і самонавчатись, пізнавати себе і пізнавати навколишній світ, творчо мислити та знаходити швидкі і нестандартні рішення.

У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток і покращення даних навичок і вмінь з самого малечка, тому діти мають вчитись працювати в команді, висловлювати власну думку, озвучувати і впроваджувати власні ідеї, спілкуватись без будь-яких проблем, бути гнучкими і пристосовуватись до різноманітних ситуацій і вимог часу.

З огляду на вище зазначене розроблено програму «Логічний калейдоскоп».

Мета програми: формування у дітей інтересу до процесу навчання; розвиток у вихованців мислення, пам'яті, уваги, сприйняття, уяви, мовлення, комунікативних навичок, організаторських умінь, лідерських якостей.

Завданнями програми є формування таких компетентностей:

життєтворчої: сприяє творчому самовираженню, творчому вирішенню завдань, елементарному плануванню власної діяльності, вільного часу;

життєздатної: забезпечує формування навичок здорового способу життя, безпеки життєдіяльності;

соціальної: сприяє оволодінню дитиною новою роллю – роллю учня;

комунікативної: забезпечує формування навичок слухати, чути, говорити, читати й писати, аналізувати, порівнювати, виділяти головне у фактах, встановлювати та підтримувати дружні стосунки з іншими людьми;

інформаційної: забезпечує формування навичок роботи з невеликими інформаційними повідомленнями.

Програма розрахована на роботу гуртка, секції, клубу для дітей віком 7 років.

Початковий рівень – 1 рік – 144 години (4 години на тиждень).

Програма має практичну спрямованість, оскільки передбачає виконання колективних та індивідуальних завдань, що зорієнтовані на конкретні дії в колективі.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	2	4
Розділ 1. Я знайомиться з собою	5	11	16
1.1. Будьмо знайомі. Що означає моє ім'я	2	2	4
1.2. Який Я? Мої якості	1	3	4
1.3. Який Я? Мої емоції	1	3	4
1.4. Який Я? Мої захоплення	1	3	4
Розділ 2. Я у світі людей	9	19	28
2.1. Я і моя родина	1	3	4
2.2. Я мої обов'язки та права	2	2	4
2.3. Я і мої друзі	1	3	4
2.4. Я і школа	1	3	4
2.5. Я + інші. Країна «Ввічливості»	1	3	4
2.6. Всі люди різні	1	3	4
2.7. Я у світі професій	2	2	4
Розділ 3. Подорож в країну знань	5	15	20
3.1. Загадковий алфавіт	1	3	4
3.2. Алфавіт в кросвордах	1	3	4
3.3. Алфавіт в ребусах	1	3	4
3.4. У світі уваги та пам'яті	1	3	4
3.5. Я у світі чисел і цифр	1	3	4
Розділ 4. В гості завітали пори року	3	5	8
4.1. Загадкові пори року	2	2	4
4.2. Новорічний калейдоскоп	1	3	4
Розділ 5. Я у світі казки чарівної	4	12	16
5.1. Дивовижний світ казок	1	3	4
5.2. На гостину до казок	1	3	4
5.3. Казка запрошує у гості	1	3	4
5.4. У світі казкових героїв	1	3	4
Розділ 6. Подорож у дивосвіт природи	5	11	16
6.1. Природа навколо тебе	2	2	4
6.2. Рослинний світ	1	3	4
6.3. Тваринний світ	1	3	4
6.4. Природа космосу. Сонце та його	1	3	4

сім'я			
Розділ 7. Я та моє здоров'я	5	11	16
7.1. Моє здоров'я – в моїх руках	2	2	4
7.2. Моє тіло. Органи чуття	1	3	4
7.3. Світ спорту	1	3	4
7.4. Я вчуся поводитися безпечно	1	3	4
Розділ 8. Моя країна – Україна	5	11	16
8.1. Подорожуємо Україною	2	2	4
8.2. Державні і народні символи України	1	3	4
8.3. Моє рідне місто	1	3	4
8.4. У світі різні є народи	1	3	4
Підсумок	-	4	4
Разом	43	101	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Презентація мети, завдань програми.

Практична частина. Вироблення правил взаємодії в групі.

Розділ 1. Я знайомиться з собою (16 год.)

1.1. Будьмо знайомі. Що означає моє ім'я (4 год.)

Теоретична частина. Позитивне ставлення до себе, пізнавальний інтерес до власної особи. Історія походження та значенням імен вихованців, імен членів родини.

Практична частина. Гра «Павутинка імен». Гра «Чарівні квіти». Гра «Чарівна рука». Вправа «Закінчи речення». Вправа «Алітерація імені».

1.2. Який Я? Мої якості (4 год.)

Теоретична частина. Якості характеру. Добрі та негативні вчинки (на прикладі відомих казок).

Практична частина. Визначити якості притаманні власне дитині. Вправа «Абетка якостей». Вправа «Протилежні за значенням якості». Вправа «Закінчи речення: який я...». Вправа «Квітка якостей».

1.3. Який Я? Мої емоції (4 год.)

Теоретична частина. Світ емоцій.

Практична частина. Вправа «Незакінчене речення: я радію коли..., я сумую коли..., я злюсь коли...». Вправа «Вгадай емоцію». Вправа «Покажи емоцію». Вправа «Екран мого настрою». Вправа «Намалюй найсмішніше в світі»

1.4. Який Я? Мої захоплення (4 год.)

Теоретична частина. Світ захоплень. Улюблені заняття. Улюблені ігри.

Практична частина. Вправа «Я вмюю найкраще...». Вправа «Не хочу хвалитися, але я...». Вправа «Вгадай захоплення». Вправа «Спільне-відмінне».

Розділ 2. Я у світі людей (28 год.)

2.1. Я і моя родина (4 год.)

Теоретична частина. Родина, її значення в житті людини. Історія роду. Обов'язки перед сім'єю, повага до батьків, рідних людей.

Практична частина. Вправа «Хто в моїй родині». Вправа «У чому сила моєї родини». Вправа «Які я маю обов'язки в родині». Вправа «Приказки про родину». Вправа «Родинне дерево».

2.2. Я мої обов'язки та права (4 год.)

Теоретична частина. Обов'язки в сім'ї, школі. Поняття прав.

Практична частина. Вправа «Мої обов'язки вдома». Вправа «Я знаю права дітей». Гра «Права». Вправа «Права та обов'язки в малюнках».

2.3. Мої друзі (4 год.)

Теоретична частина. Поняття «друг», «друзі», «доброзичливість». Друг, доброзичливе ставлення до друзів, відповідальність у взаєминах з ними.

Практична частина. Гра «Мій друг». Бесіда «Хто такий друг?». Вправа «Як обирати друзів». Вправа «Як зберегти дружбу». Казка «Як Світлячок друга шукав». Вправа «Золоті правила дружби».

2.4. Я і школа (4 год.)

Теоретична частина. Школа, адаптація до шкільного середовища. Особливості й традиції школи. Правила шкільного життя. Поняття «школа», «клас», «однокласники», «традиції школи», «шкільне життя», «правила поведінки».

Практична частина. Гра «Чого я хочу навчитися в школі?». Вправа «Хто Я? Хто мої однокласники». Вправа «Як комфортно почуватися у класі мені та моїм однокласникам?». Вправа «Школа радості».

2.5. Я+ інші. Країна «Ввічливості» (4 год.)

Теоретична частина. Цінність людського спілкування та його важливість в житті, навички культури спілкування. Змістовне спілкування. Якості співрозмовника. Навички і вміння слухати, чути.

Практична частина. Вправа «Комплімент». Вправа «Містечко вихованих людей». Гра «Завершіть думку». Гра «Сонце встає». Гра «Семафор ввічливості». Вправа «Скринька народної мудрості».

2.6. Всі люди різні (4 год.)

Теоретична частина. Спільне та відмінне між людьми. Періоди життя людини. Правила спілкування з іншими людьми.

Практична частина. Вправа «Спільне та відмінне». Вправа «Сходинок періодів життя людини». Вправа «Золоті правила спілкування». Вправа «Дерево побажань»

2.7. Я у світі професій (4 год.)

Теоретична частина. Світ професій. Різновиди професій. Важливість кожної професії. Ключові слова: професія, світ професій, вчитель, інженер, лікар, художник, двірник, ветеринар.

Практична частина. Вправа «Світ професій». Вправа «Вгадай професію». Вправа «Яка професія найважливіша?». Вправа «Ким я хочу бути?».

Розділ 3. Подорож в країну знань (20 год.)

3.1. Загадковий алфавіт (4 год.)

Теоретична частина. Алфавіт, вивчення і повторення букв в різних логічних завданнях, які спрямовані на розвиток: уваги, пам'яті, творчого мислення, уяви, кросворди, ребуси, загадки, розмальовки.

Практична частина. Гра «Упіймай звук». Вправа «Загадковий кросворд». Кросворд «Ромашка». Гра «Добери слова». Гра «Знайди літеру».

3.2. Алфавіт у кросвордах (4 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення кросвордів, їх різновиди. Правила створення кросвордів.

Практична частина. Вправа «Малюнковий кросворд». Вправа «Загадковий кросворд». Кросворд «Сито». Кросворд «Ромашка».

3.3. Алфавіт у ребусах (4 год.)

Теоретична частина. Вивчення та повторення букв і літер за допомогою ребусів. Правила складання та розгадування ребусів.

Практична частина. Вправа «Моє ім'я в ребусі». Вправа «Розшифруй ребус». Вправа «Створи ребус».

3.4. Я у світі уваги та пам'яті (4 год.)

Теоретична частина. Поняття «пам'ять», «увага». Чому необхідно та важливо розвивати увагу та тренувати пам'ять.

Практична частина. Вправа «Знайди зайве». Вправа «Знайди відмінності». Гра «Не все на місці». Гра «Чи є зміни?». Вправа «Виправ помилку». Вправа «Домалюй відсутні частини».

3.5. Я у світі чисел і цифр (4 год.)

Теоретична частина. Світ чисел і цифр, вирішення цікавих вправ, що розвивають логіку, пам'ять, увагу.

Практична частина. Вправа «Математична загадка». Вправа «У пошуках цифр». Гра «Детектив. Розшукується цифра». Вправа «Математичний пазл».

Розділ 4. В гості завітали пори року (8 год.)

4.1. Загадкові пори року (4 год.)

Теоретична частина. Все про пори року, їх особливості. Як проводити цікаво час у різні пори року.

Практична частина. Вправа «Взимку я обов'язково». Вправа «Мої зимові традиції». Вправа «Мої улюблені заняття, ігри взимку». Вправа «Цієї зими я хочу навчитися». Вправа «Восени я обов'язково». Вправа «Мої улюблені заняття восени». Вправа «Цієї осені я хочу навчитися». Вправа «Влітку я обов'язково». Вправа «Мої улюблені заняття влітку». Вправа «Цього літа я хочу навчитися». Вправа «Весною я обов'язково». Вправа «Мої улюблені заняття весною». Вправа «Цієї весни я хочу навчитися».

4.2. Новорічний калейдоскоп (4 год.)

Теоретична частина. Історія та традиції нового року в Україні та інших країнах. Зимові приказки та прислів'я.

Практична частина. Вправа «Допоможи Сніговику». Вправа «Віднайди ялинку». Розгадай кросворд «Сніжинка». Розшифруй ребус.

Розділ 5. Я у світі казки чарівної (16 год.)

5.1. Дивовижний світ казок (4 год.)

Теоретична частина. Казка, опис казкових героїв. Погані та добрі вчинки на прикладі казок..

Практична частина. Вправи на розвиток фантазії, уяви, пам'яті, уваги за допомогою казки. Вправа «Вгадай казку». Вправа «Казковий кросворд». Вправа «Допоможи». Гра «Кожній казці свої герої».

5.2. На гостину до казок (4 год.)

Теоретична частина. Казка «Білосніжка і сім гномів».

Практична частина. Вивчення казки за допомогою логічних вправ, що розвивають в дитини увагу, пам'ять, уявлення, творче мислення. Вправа «Склади картинку». Вправа «Вгадай загадку». Кросворд «Казковий вечір». Вправа «Лабіринти».

5.3. Казка запрошує у гості (4 год.)

Теоретична частина. Казка «Рукавичка».

Практична частина. Вивчення казки за допомогою логічних вправ, що розвивають в дитини увагу, пам'ять, уявлення, творче мислення. Гра «Підкажи слово». Вправа «Казка в малюнках». Вправа «Чарівний мішечок». Вправа «Навпаки».

5.4. У світі казкових героїв (4 год.)

Теоретична частина. Казка «Червона шапочка».

Практична частина. Вивчення казки за допомогою логічних вправ, що розвивають в дитини увагу, пам'ять, уявлення, творче мислення. Вправа «Добрий - поганий». Вправа «Вгадай героя». Вправа «Математичний пазл». Вправа-гра «Створюємо казку на новий лад».

Розділ 6. Подорож у дивосвіт природи (16 год.)

6.1. Природа навколо тебе (4 год.)

Теоретична частина. Поняття природи. Навколишній світ. Жива істота. Нежива істота. Чим відрізняється жива істота від не живої. Жива природа. Нежива природа.

Практична частина. Вправа «Чого не вистачає?». Вправа «Знайди відмінності». Вправа «Знайди правильну відповідь».

6.2. Рослинний світ (4 год.)

Теоретична частина. Бережливе ставлення до світу природи. Людина як частина природи. Краса і багатство природи. Естетичні почуття, навички щодо спостереження природи і вміння насолоджуватися її красою.

Практична частина. Гра «Впізнай мене і розкажи про мене». Вправа «Що мені подобається в природі». Гра «Четвертий зайвий». Розшифруй ребус. Вправа «Намалюй квітку».

6.3. Тваринний світ (4 год.)

Теоретична частина. Відповідальне ставлення до тваринного світу. Відповідальність за друзів наших менших. Дикі тварини. Свійські тварини.

Практична частина. З'ясувати думки дітей про тварин і ставлення до них. Вправа «Мій улюбленець». Вправа «Добери тварину». Гра «Впізнай тваринку». Вправа «Чим схожі та чим відрізняються».

6.4. Природа космосу. Сонце та його сім'я (4 год.)

Теоретична частина. Назви планет. Об'єкти, життя яких неможливе без сонячного тепла та світла. Наша планета Земля. Об'єкти, що рухаються навколо Землі. Об'єкти створені людиною, створені природою.

Практична частина. Вправа «Намалюй інопланетянина або космічну істоту». Вправа «Таємниці космосу».

Розділ 7. Я та моє здоров'я (16 год.)

7.1. Моє здоров'я – в моїх руках (4 год.)

Теоретична частина. Важливість здоров'я та шляхи його збереження й зміцнення. Поняття «здоров'я».

Практична частина. Гра-руханка. Вправа «Намісто здоров'я». Казка про «Здоров'ярію». Колаж «Моє здоров'я – в моїх руках».

7.2. Моє тіло. Органи чуття (4 год.)

Теоретична частина. Органи чуття: очі, вуха, ніс, язик, шкіра. Функції, які виконують органи чуття. Види смаку: кислий, солодкий, гіркий, солоний. Небезпечні предмети для органів чуття. Правила збереження зору.

Практична частина. Гра «Впізнай на смак». Вправа «Навіщо мені...». Вправа «Квітка здоров'я».

7.3. Світ спорту (4 год.)

Теоретична частина. Здоровий спосіб життя. Важливість спорту в житті людини. Види спорту.

Практична частина. Розвиток рухової активності. Розв'язування завдань: кросворд, віднайди слово, розшифруй слова, малюнковий кросворд. Вправа «Види спорту». Колаж «Світ спорту». Фізкультхвилинка «Дзеркало – повтори рух». Вправа «Фантазійна».

7.4. Вчимося поводитися безпечно (4 год.)

Теоретична частина. Відповідальність за власне життя та здоров'я в різних життєвих ситуаціях. Безпека та небезпека вдома, небезпечні ситуації. Дії в небезпечних ситуаціях.

Практична частина. Вироблення особистих правил безпеки. Бесіда «Що таке безпека та небезпека?». Вправа «Хто мені може допомогти». Гра «Безпечно-небезпечно». Вправа «Правила».

Розділ 8. Моя країна – Україна (16 год.)

8.1. Подорожуємо Україною (4 год.)

Теоретична частина. Моя країна – Україна. Чим багата наша країна. Мова нашої держави. Столиця України. Найбільші міста України. Найбільша річка України. Найвища гора України. Моря України. В яких містах ти бував? Український національний одяг. Ремесла України. Як виготовити глиняний

горщик. Предмети українського одягу. Назви українських свят, їх традиції та звичаї.

Практична частина. Вправа «Моя українська сорочка». Колаж «Я люблю Україну». Вправа-гра «Закінчи речення». Вправа «Плутанина».

8.2. Державні і народні символи України (4 год.)

Теоретична частина. Моя країна – Україна. Мова нашої держави. Державні символи. Державний прапор, Державний герб і Державний гімн. Народні символи: рушник, вінок, калина та верба.

Практична частина. Вікторина «Як я добре я знаю Україну». Гра «Подорож Україною». Розшифруй ребус. Вправа «Долоньки»

8.3. Моє рідне місто (4 год.)

Теоретична частина. Місто Київ. Історія заснування міста. Державні символи України: герб, прапор, гімн.

Практична частина. Кросворд «Моє місто». Творче завдання «Подорож містом». Гра «Так-ні». Фізкультхвилинка «Моє місто».

8.4. У світі різні є народи (4 год.)

Теоретична частина. Різниця між народами різних країн. Назви країн. Цікаве про різні країни світу. Країни сусіди.

Практична частина. Вправа «Українці – хто ми?». Вправа «Що ти знаєш про країни Європи?». Вправа «Що ти розкажеш про Україну друзям з Європи». Вправа «Європейські цінності».

Підсумок (4 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- хто така людина; якості характеру;
- визначення сім'ї, обов'язки членів сім'ї; поняття дружби; хто такий друг;
- поняття «ребус», «кросворд», «малюнковий кросворд»;
- назви диких та свійських тварин; частини тіла у тварин; їх малять; де живуть тварини, чим харчуються; тварин холодних та спекотних країв; що таке рослини; будова рослин; назви квітів; назви грибів; назви дерев та кущів; назви свійських та диких птахів; назви риб; назви комах; назви фруктів, ягід, овочів;
- казки різних народів;
- назви пір року, їх особливості; ознаки осені, весни, зими, літа; назви місяців року, їх послідовність; назви свят; назви днів тижня; види погоди;
- поняття «здоров'я», як про нього дбати, основи гігієни, про корисну та шкідливу їжу, про вітаміни та їх користь для організму, про світ спорту;
- столицю України, міста України; свою адресу; Державний прапор; Державний герб; Державний гімн.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- називати своє прізвище та ім'я, говорити скільки років, визначати статеву належність; розрізняти добрі і негативні вчинки;
- товаришувати, толерантно і з повагою ставитись до батьків; описувати своє помешкання;
- розв'язувати різні види кросвордів, ребусів, які спрямовані на розвиток: уваги, пам'яті, мислення;
- розрізняти свійських тварин від диких, описувати їх; називати малят тварин; розповісти будову рослини;
- описувати героїв казок, складати коротку розповідь, визначати позитивних та негативних героїв, визначати мораль казки;
- розрізняти види погоди; називати сьогоднішню дату, місяць та пору року;
- дбати про своє здоров'я, розрізняти, що шкодить здоров'ю людини, а що приносить користь;
- розказувати про свою Батьківщину; називати основні складові чоловічого та жіночого національного вбрання; розказувати про рушник, як традиційний символ.

Вихованці мають набути досвід:

- отримання та передачі інформації, пов'язаної з тематикою програми;
- створення родового дерева разом з батьками; опису свого помешкання;
- створення власних кросвордів, ребусів;
- опису тварини, її особливостей, чим вона харчується, де живе, яка користь від неї;
- створення творчою групою власної казки, сюжету за певною схемою: вступ, основна частина (ідея казки), заключна частина;
- опису пір року, погоди, яка вона;
- створення казки про «Планету Здоров'я» та колажу «Світ спорту»;
- складання зв'язного висловлювання на тему «Моя країна – Україна»; шанобливого ставлення до свого рідного міста та країни.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ з/п	Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>		
1.	Картон	20 компл.
2.	Клей ПВА	20 шт.
3.	Набори олівців	20 компл.
4.	Кольоровий папір	20 компл.
<i>Інструменти</i>		
1.	Ножиці побутові	20 шт.
<i>Таблиці та плакати</i>		
1.	Україна – наша Батьківщина	1 шт.
2.	Я і моя сім'я	1 шт.

3.	Дерева, кущі, гриби	1 шт.
4.	Овочі	1 шт.
5.	Фрукти і ягоди	1 шт.
6.	Тварини України	1 шт.
7.	Тварини різних широт	1 шт.
8.	Птахи України	1 шт.
9.	Меблі	1 шт.
10.	Побутова техніка, інструменти	1 шт.
11.	Транспорт	1 шт.
12.	Предмети побуту	1 шт.
13.	Продукти харчування	1 шт.
14.	Одяг, взуття	1 шт.
15.	Професії	1 шт.
16.	Спорт	1 шт.
17.	Природні явища	1 шт.
18.	Пори року. 12 місяців	1 шт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
2. Ващенко О.Л. Логічні вправи: Зошит для дітей 5-7 років / О.Л. Ващенко. – Х.: Вид-во «Ранок», 2012. – 64 с.: іл.
3. Демех С. С. Заглядає в зошит казка з мудрими очима: навчальний посібник / С.С. Демех – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2012. – 76 с.
4. Ємець О. А. Розвиваємо мовлення без проблем: для дітей дошкільного віку / О.А. Ємець, В.В. Федієнко. – Х., Видавничий дім «Школа», 2003. – 29 с.
5. Мамаєва В.В. Увага / В.В. Мамаєва. – К. : Махаон-Україна, 2010. – 32 с.: іл. – (Серія «А-клас»).
6. Мамаєва В.В. Пам'ять / В.В. Мамаєва. – К. : Махаон-Україна, 2010. – 32 с.: іл. – (Серія «А-клас»).
7. Мамаєва В.В. Логіка / В.В. Мамаєва. – К. : Махаон-Україна, 2010. – 32 с.: іл. – (Серія «А-клас»).
8. Мамаєва В.В. Простір і час / В.В. Мамаєва. – К. : Махаон-Україна, 2010. – 32 с.: іл. – (Серія «А-клас»).
9. Мамаєва В.В. Кросворди / В.В. Мамаєва. – К. : Махаон-Україна, 2010. – 32 с.: іл. – (Серія «А-клас»).
10. Методичні рекомендації до програми виховання і навчання дітей від 3 до 7 років / Е. В. Белкіна, Н. М. Бібік та ін. – К. : «Богдана», 2004. – 231 с.
11. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». – К., 2010.
12. Розвиваємо увагу й логічне мислення / авт.-уклад. С.В. Пехарева, М.П. Андрусенко. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 110 с.

13. Светлова І. Розвиваємо інтелект та ерудицію / І. Светлова. – К.: АСТпрес-Діксі, 2001. – 96 с.
14. Федієнко В. В. Вчимося мислити без проблем / В.В. Федієнко. – Х. : 2007, Видавничий дім «Школа». – 32 с.
15. Федієнко В. В. Логіка, пам'ять та увага / В.В. Федієнко. – Х.: Видавничий дім «Школа», 2011. – 48 с.
16. Федієнко В. В. Чи готові ми до школи? Велика книга тестів. / В.В. Федієнко. – Х. : Видавничий дім «Школа», 2010. – 128 с.